

po kopitu. Pri kovači je trda roka, pa tudi velikrat trda glava. In vendar je zakovanje kopita sila nevarno in gospodarju nastane lahko iz njega velika škoda.

Zakovanje pa se izgodi, kedar žrebelj pride v kopitu do živega in se to ne izpozna že koj skraja, ko se še lahko žrebelj potegne iz kopita, ne da nastane iz tega večja škoda. Pri živem pa je žrebelj lahko tako, da tišči, pa še ne rani ali pa tako, da že tudi rani in se to še vendar-le ne vidi koj v prvem času.

Kedar pa se vidi, da je kopito zakovano, ne sme se v rano vlití kacic ostrih tekočin, češ, da se rana tako hitro sceli, ne da je treba potegniti žreblja iz nje. Na vsak način mora žrebelj ven in če se je izpoznalo koj iz kraja zakovanje, naj se potegne žrebelj ven a zato ne sme več drugi noter, če tudi le blizo, ampak podkev naj se pribije na drugih mestih, luknja za žrebelj, ki je v ranjenem kraji, naj ostane prazna. Podkev drži, če tudi ni pribita z vsemi žreblji.

Konj se pa naj pelje v vodo, naj stoji dalje časa in to večkrat na den v njej, če še tudi ne šepa. Kedar se potegne žrebelj iz rane, nameri se večkrat, da se sterc, ali da ga ostane nekaj v rani, to pa mora na vsak način ven in konj se naj postavi še dalje v vodo; ako pa je luknja v tem precejšnja, naj se vtakne prediva va-njo, da ne pride v rano kaka druga nesnaga.

Hudo pa je, kedar se je v rani nabralo že gnoja in že konj vsled tega šepa. V tem je kopito vroče, meča v njem je na enem ali drugem kraji še mečja in če se človek dotakne na tem kraji kopita, odmakne ti ga živinče. Tu ni druge pomoči, kakor da se napravi luknja na onem kraji, za to, da izteče gnoj, potem pa se vlije na ono mesto vode, v kateri je dovolj bakrenega vitrijola in pokrije se s suhim predivom, celo kopito pa se na to obveže, da ne pride kaka nesnaga do rane. Vsakih 12 ur treba je obnoviti to obvezo.

Če gre vse dobro, za par dni rana ne bode več posebno boleča, naj se tedaj luknja v kopitu, v meči, napolni, pa ne pretrdo, z voskom, ki se nareja iz smole, terpentinovca in voska in nato se pribije podkev iz nova. Ko bi to ne bilo izdalo in bi se v meči delala že vlesa, tedaj pa je stvar že bolj nevarna in naj pride živinozdravnik. Med tem časom pa se naj deva toplo seneno seme ob kopitu in naj se pusti konj na miru. Pregarjanje bi tu ne bilo na mestu.

Sejmovi. Dne 28. septembra v Cmureku in v Poličanah. Dne 30. septembra v Arveži, na Vranskem, v Konjicah, v Dolu, pri sv. Lovrenci na Dr. polji, v Marenbergu, v Šmarji, na Pilštanji, v Šoštanji in v Veržeji. Dne 1.

oktobra v Radgoni. Dne 2. oktobra v Lučanah, na Ptui in v Imenem. Dne 3. oktobra v Gradci (za konje) in v Bregu v Ptui (za svinje.)

Dopisi.

Iz Žabjaka pri Ptui. (Čudna prošnja.) Nemški liberalni list iz Gradca obelodeni je uni dan neko prošnjo, ki jo je baje neki kmet vložil pri mestnem šolskem svetu, da bi bil sprejet njegov sin v nemško šolo v Ptui. Prošnjik trdi v prošnji najprej, da je v njegovi občini, kjer je on tudi občinski svetovalec, zastop nemški (v Podvincih?), da se nemško uraduje (gosp. Čeh!) in da vse hrepeni po nemštvu. Dalje trdi prošnjik, da so učitelji okoliške šole v Ptui, kruti nasprotniki nemštva, da more njegov sin le takrat srečen in „kunšten“ postati, ako postane učenec nemške šole v Ptui. Proti temu moramo povdarjati, da se na okoliški šoli še več nemški uči, kakor postava vелеva, da se je iz tamošnje šole v zadnjih letih nad 20 učencev v srednje šole poslalo, kar je dober dokaz, da so učitelji na pravem mestu. Nam se pa sploh dozdeva, da bi za gospoda prošnjika največja sreča bila, če bi za 40 let mlajši bil, ker po takem bi se pri izvrstnem učiteljstvu okoliške šole Ptuijske sam lahko naučil zasluge spoštovati, pravico ljubiti in pa narod, ne pa ga cusrati po liberalnih listih! Ta gospod je, kakor smo izvedeli, Juri Majarič, po domače „Lajčkarov Juri“ v Podvincih hiš. št. 21. Ako hoče tedaj kdo kaj „kunštnega“ izvedeti, tam bode v tem oziru veliko sreče imel. Nam je dobro znano, da imenovani gospod nemški ne zna, njegovo prošnjo je tedaj neki zakotni „šribar“ napravil in mu tedaj prav trdno orehove lupinje na prste zasmolil. Vam, gospod Toplak, pa želimo za prihodnjič več sreče, kakor pri tej prošnji!

Od Savinje. (Trgovci, pozor!) Okrajni odbori imajo naročeno, da takoj oskrbijo potrebno opravo za nova oskrbovalna vzprejetišča. Sicer je Graški deželni zbor v svojih ukazih že vse tako nekako napeljal, da bi okrajni zastopi vse potrebne stvari tam gori v Gradci kupovali in svoj dober slovenski denar dajali radovoljni tistim Nemcem v zveličanem glavnem mestu, ki pravijo, da Slovencev ni! Ali nam je Gradec že toliko hudega storil, da smo popolnoma spametovani in čas je tudi že bil do tega! Sami svoje trgovce imamo doma, ki so prvič domačini, drugič pa toliko pošteni, da nam dajo blago enake vrste, kakor prebrisani Gradčanje, zdatno ceneje. Opozoriti nam je to: raj naše narodne okrajne zastope posebno na to priliko, da se držé naših rojakov trgovcev. Ker je Celje središče za naše okr. zastope, tedaj sta tam vrla naša domoljubna trgovca Va-

nič in Jerman, katera treba za to priliko posebno toplo priporočati.

Od Marije Snežne. (Prošnja do c. kr. pošte.) Mi imamo pošto v Cmureki, in od ondod nam nosi, „gajšic“ t. j. možic, ki prodaja peku kruh, novine, pisma in vse, kar pride po pošti za nas. V Cmureku pa je poštar zelo sladek tistim, ki z njim radi govorijo nemški. Ako pa mu rečeš kako slovensko, ali pa ako dobi pod roko kako pismo s popolno slovenskim naslovom, tedaj začne divjati, kakor da bi ga „ta hudi“ pehal z žerčim „špicem.“ Isti poštar, ki ima pranamško ime Mauritsch (Mavrič) in je doma od nekod iz Ljutomerskega okraja; njegov Ljutomer pa je Luttenberg menda kje poleg Berlina — ta pošilja k sv. Ani v slovenskih gorica novine, ki imajo slovenske naslove. Slišal sem, da je omenjeni poštar pošiljal k sv. Ani „Slov. Gosp.“ nekega kmeta Mat. Dr., da-si je ta doma pri Mariji Snežni. Tudi mojega „Slov. Gosp.“ štev. 36. od dne 5. sept. t. l. je zgoraj omenjeni poslal nad sv. Ano k Mariji Snežnici. Kdor pozna naš kraj in naše razmere, sme reči, da je tega kriva ali že slepa zagrizenost ali neotesanost ali ka-li. Dne 2. t. m. sem poslal prav važno pismo s slovenskim naslovom: „N. pr. Spoštovani M. Z. kmet na Grbah. P. v Središči.“ Pisal sem, da pridem k njemu (M. Z.) dne 9. t. m., da opravi sam tisto, kar se brez mene opraviti ne more. Ko pa sem prišel dne 9., kakor sem pisal, sem prišel iz nenada, in ni duša ni vedela, da pridem. Kedar pa sem se vrnil domú, našel sem domá moje pismo z napisom „Retour Mureck“ in je bilo „v Središči“ prečrtano. Pismo je bilo v Soderšnici, in tje je prišlo dne 4. sept. Na nasprotni strani od naslova je tamošnji g. poštar napisal: „In Soderšich unbekannt“ in podpis Koser. V raznih listih se je večkrat omenilo, da pismo mora dospeti tje, kamor je poslano, če tudi je naslov na njem popolnoma slovenski. Ker pa moje pismo ni prišlo tje, kamor je bilo poslano s slovenskim napisom, zato prosim na tem mestu slavno c. kr. poštno ravnateljstvo, da stori v tem svoje; posebno zavoljo novin. Da bo bolj razvidna pritožba zavoljo mojega pisma, priložim še uredništvu zavitek,* ter ga ono naj, ako treba, izroči slavnej c. kr. pošti.

Iz Slov. Bistriškega okraja. (Kujavci.) Iz srca smo Vam hvaležni, gospod urednik, za dopis, kojega ste priobčili v zadnji štv. „Slov. Gospodarja.“ Sedaj še le prav spoznamo, kakošnje nameri da so ti Bistriški nemčurji imeli, in jih še imajo. Zdaj, ko vidijo, da je resnično njih gospodstvo črez okraj proč, zdaj se na enkrat kujajo, in nočejo nič delati. Oh mi zaslepljeni, katerim so bile oči kakor zavezane,

* Zavitek je v naših rokah in pisanje na njem je razločno. Gola ta pomota torej v branji napisa ni lahko mogoča.

Ured.

da nismo teh ljudi že poprej izpoznali! Oni so se nam pri vsaki priliki delali, za najboljše gospodarje, pa kakor se sedaj vidi, je pri njih drugo vse, samo o dobrem gospodarstvu ni sluha, ne duha. Žali Bog, da se že nismo poprej iz trdnega spanja prebudili, in bi se bili tako že poprej njih gospodstva, jarma otresli. Sedaj se nam pa res ne zdi več čudno, od kod da je bil pred tremi leti velikauski dolg okroglih 37.000 goldinarjev pri okrajnem zastopu. Vendar nam sili na vrh vprašanje: Gospodje, če vam sedaj resnično ni mar delati na korist okraja, zakaj se nam pa toliko vsiljujete pri vsaki priložnosti? In če vam že resnično vse preseda zavoljo tega, ker ste v manjšini, tedaj pa odstopite, in prepustite ta častna mesta bolj vrednim in veljavnim možem, kajti za vas že tako malo kdo mara. to se je dobro videlo zdaj pri volitvi za mestni zastop. Vam pa, naši zastopniki, kličemo: Ne strašite se in delajte brez ozira na te ljudi, kajti njim se godi tako, kakor obrabljenu orodju, katero je za nič, in se zavrže. S svojim ravnanjem si davljejo sedaj zadosti jasno spričevalo, koliko da jim je bilo za kmeta v resnici mar. Zapomnili si bomo toraj mi te ljudi, in se njih povsod izogibali. Naj le gg. Stiger, Kopač, Nasko, prodavljajo svojo blago svojim pristašem. Mi ne potrebujemo ničesar od njih, ker imamo poštene domačine za trgovce, kateri nam vsekdar z dobrim blagom in po nizki ceni postrežejo. V prvi vrsti je gospod Nejak, kateri ima vedno vsakojako blago po nižji ceni, kakor kateri zgoraj imenovanih nasprotnikov. Tako je tudi gospod Vanžina vsega priporočila vreden. Mi imamo torej svoje trgovce, drugi pa se naj učijo spoštovati te, kateri jih živijo.

Več okrajnjčanov.

Iz Slatine. (Za slov. šolo) potegnile so se vrlo narodne občine Št. Mohor, Plat, sv. Katarina, Nimno, Rajnkovec, Brestovec, sv. Trojica in Spodnje Sečovo, ki so vsolane v četirirazredno šolo pri sv. Križu pri Slatini. Vsled njihovih sklepov in rekurzov zankazal je deželni šolski svet v Gradci z ukazom od 31. avgusta 1889 štv. 5380, da bode zanaprej na šoli pri sv. Križu slovenščina skoz in skoz kot učni jezik; nemščina pa se bode podučevala zanaprej od 3. šolskega leta le kot neobvezni podučni predmet in sicer tako, da je za nemščino določenih 3., 4. in 5. šolskemu letu po 3 ure, od 6. šolskega leta pa po 4 ure na teden. Ako pa hoče kateri oče ali varuh, da njegov otrok ali varovanec ne bo obiskoval poduka v nemščini, mu treba samo to naznaniti v začetku šolskega leta. S tem so toraj omenjene občine dosegle prav lep uspeh, kajti zanaprej ne bo smel šolski nadzornik pritiskati na učitelja, naj on poduk iz drugih predmetov zanemarija ter se samo ukvarja z nemščino, kajti za nemščino

je sedaj odločenih potrebno število ur; v druge ure pa se nemščina ne sme vrvati. Ta uspeh je toliko veselejši, ker je šola pri sv. Križu četirirazrednica in so na takih hoteli gospodje v Gradci slovenščino vže čisto izrinoti. Tako pa je tukaj zdaj zdrava pamet in postava prišla do veljave. Na enak način si je vže mnogo slovenskih občin zagotovilo slovensko šolo. Občine pa, ki še tega niste dosegle, ganite se!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Iz sprave med Nemci in Čehi v českem kraljestvu ne bode nič ter stojé nemški liberalci slej, kakor prej pri svoji trmi: naj jim dovoli vlada že naprej vse, kar bi radi. Se ve, da je to nemogoče. — Dež. z bore skliče vlada, kakor se natrjuje, po večjem vse na den 10. oktobra. — Princ Liechtenstein ne bode v prihodnje več na čelu osrednjega kluba v drž. zboru. Mrzi mu do vlade, ki popolnem prezira želje tega kljuba, izlasti v tem, kar se tiče verske šole. Vsled tega raste liberalcem greben če dalje višje in se v resnici težko reče, kaj da bode iz desnice, to se pravi: iz večine več ali manj konservativnih poslancev v drž. zboru. — Minister za uk in bogočastje, dr. pl. Gautsch je bil v ponedeljek v Gradci ter si je ogledal novo poslopje tamošnje gimnazije. Pravi se, da mu je dobro délo v dimu hvale tamošnjih liberalcev. — Ces. namestništvo je razpustilo dijaško društvo „Slavija“ v Gradci, brž za to, ker so se dijaki, udje tega društva, mešali v kake politične reči. — Na c. kr. višjo gimnazijo v Celovci pride dr. Latzel, doslej c. kr. profesor na Dunaji, za vodjo. Mož je trd Nemec, pa se ve, da to nič ne dene, čemu pa še je 130.000 Slovencev na Koroškem! — Po Koroškem so slov. kmetje že precej zavedni, škoda, da jim manjka na večih krajih mož, ki bi jim, živeč sredi njih, dajali poduka v pravem času! — Kat. Tirole je zadela velika izguba o smrti dež. glavarja, barona Rappa. Žalost je za vrlim možem velika. — Predsednik Kranjske dežele, baron Winkler, je bil te dni na Dunaji in pravi se, da v imenitnih zadevah. Brž ko ne bi grof Taaffe rad izvedel, je-li kaj resnice na tem, da prestopijo kranjski drž. poslanci v opozicijo, če ne krene vlada na bolje pot ter ne izpolni že k malu njih želja. — Letina je na Kranjskem letos sploh za veliko slabša, kakor so jo bili lani imeli, hvalijo pa jo na Krasu. — Iz Gorice se toži čez nekaj tamošnjih slov. mestjanov, da so vpisali svoje otroke v italijanske šole. To je v resnici čudno, vredno graje. — Mestni zastop v Voloskem obstoji iz 7 Hrvatov in 11 Lahov, Lahji so torej v večini in kriva je tega, kakor se govori, „pomoč od zgoraj“, t. j. od vladinih mož. Tudi po drugih kra-

jih se ne godéva boljše v tem oziru. — Da laški može v mestnem zastopu Trsta niso dobri gospodarji, to vemo, saj so pravi liberalci, ali to je vendar le preveč, da jim letos primanjkuje že pri 200.000 gld. Dobro, da so nove volitve že blizo. — Dalmatinski drž. poslanec, prof. Bulić je odložil čast poslanca, to pa za to, ker se čedalje bolj kaže, da dela v tem brez uspeha. Škoda moža! — Novi hrvatski minister pl. Josipović ima sicer ime hrvaško, hrv. jezik pa mu teče, kakor se sliši, sila rodo. — Vojaške vaje na Ogerskem so se izvršile, kakor se sodi, jako po volji svetlega cesarja. Madjari pa so sila veseli, da je nadvojvoda Albreht pri teh vajah govoril madjarski. Doslej so pa sodili, da ne mara višji maršal c. kr. vojske madj. jezika. — Pri vojaških vajah blizo Jaroslava v Galiciji so ubili v trdi noči dva c. kr. častnika in na sumu so ruski ogleduhi, da so krivi teh ubojev. Ne vemo, je-li na tem sumu kaj resnice.

Vunanje države. Sedaj je že blizo gotovo, da nastavi Rusija pri sv. Očetu v Rimu za stalno poslanika in tak bode brž ko ne grof Izvolški. — Ministru Crispiju je že rana zacelila, zločinec Caporali pa pride pred porotno sodbo in pravi se, da ni bil z nikom drugim v zvezi. — Po Italiji gre govorica, da pride avstrijski cesar Franc Jožef v Napolje in sicer v času, ko bosta ondi nemški cesar Viljem in italijanski kralj Umberto. Govorica ostane pač le govorica! — Velike volitve na Francoskem so se izvršile, kakor smo že naprej rekli, po volji sedanjih republikancev. V novem drž. zboru bode 369 republikancev in 201 nasprotnih, tedaj so republikanci v veliki večini. General Boulanger pa je zmagal v Parizu in sicer z veliko večino. Nekaj pelina je to že v republikanskem vrtu! — Veliki strike v Londonu je pri kraji in to najbolj s pomočjo kardinala Manninga. To je častno! — Knez Bismarek je vesel zmage francoskih republikancev, kajti le-ti niso nevarni Nemčiji in kaj hoče mož več! — V Monakovem, glavnem mestu Bavarije, so imeli v nedeljo velik shod katol. veljakov, to pa na veliko nevoljo liberalcev in framasonov. — Ruski car se še ni odločil za potovanje v Berolin, ako pa se odloči, bode to bojda znamenje sprave med Nemčijo in Rusijo. — Sopot gre glas, da je dobilo več ruskih polkov povelje, da se pomakne bliže na mejo Avstrije. — Da bi se bile napele strune med Bolgarijo in nje bližnjo sosedinjo, Srbijo, to se ne potrjuje. Čemu pa bi jima tudi to bilo! — V nedeljo pride kraljica Natalija v Beligrad; to je sedaj gotovo ali pa pride tudi njen mož, kralj Milan, to še ni gotovo, toda nam se zdi, da je precej verjetno. To bode pa potlej zmešnjave! — Turčija zatrjuje, da pride Bolgarom na pomoč, ako jih napade kdor